

Socialdemokraterna
i Sundbyberg

Beslutad av

Arbetarekommunens årsmöte 2022

Kommunpolitiskt Handlingsprogram 2023–2026

Socialdemokraterna i Sundbyberg

Innehåll

1. INLEDNING	4
En personalpolitik för hela staden	5
2. EN JÄMLIK VÄLFÄRD	6
Vi kommer alltid sätta välfärden först	6
Barnens bästa i fokus för förskolan	6
Skolor där lärandet kan stå i fokus	8
Skyddsnet för den som behöver det	11
En trygg ålderdom	12
3. ETT TRYGGARE SUNDBYBERG	15
Trygghet skapar framtidstro	15
Hela staden ska vara trygg	15
Skola och fritid – trygghet skapas tillsammans	17
Bekämpa välfärds kriminalitet	18
4. EN HÅLLBAR STADSUTVECKLING	20
Sundbyberg – Framtidsstaden	20
Det hållbara byggandet	20
Grön energi i staden	21
Sopor, återvinning och kemikalier	22
Den smarta staden och digital infrastruktur	22
Stadsmiljö, konst och en god arkitektur	23
Mobilitet, kollektivtrafik och transporter	24
Bostäder åt alla, oavsett plånbokens storlek	25
En tillgänglig stad	27
Kultur och idrott med utrymme för spontanitet	28
Stadens näringsliv	29
Stadsdelarnas utveckling	30
Hallonbergen	30
Rissne	31
Ör	32

Centrala Sundbyberg och Lilla Alby	33
Ursvik (och Madendalen).....	33
Storskogen	35
Duvbo	35

1. INLEDNING

Det finns mycket att vara stolt över med Sundbyberg. Det finns en framtidstro och en kreativitet i staden som lockar människor hit och som driver oss framåt. Vi har många, både invånare och företag som det går väldigt bra för och vi har en välfärd och ett föreningsliv som ligger i framkant. De flesta som lever här mår helt enkelt bra och känner mening i tillvaron.

Men även Sundbyberg har utmaningar. Precis som i övriga landet finns här en tydlig segregation. Där vissa har dragit ifrån medan andra halkat efter. Sliter man i välfärden, eller inom något annat klassiskt arbetaryrke är det i det närmaste omöjligt att köpa en lägenhet i stora delar av Sundbyberg. Att få ett nytt hyreskontrakt är för många nästan lika oåtkomligt. Det gör att många lever trångbott eller under osäkra förhållanden. Det är dags att återupprätta respekten för vanligt folks insatser och en del i det är se till att det ska vara möjligt att bo även i Sundbyberg. Fler ska få ta del av Sundbybergs framgångar.

Sundbyberg är en förhållandevis trygg stad men även vi har haft vår beskärda del av våld och brottslighet. Det är så pass att två av våra stadsdelar listas som riskområden av Polisen. Så kan vi inte ha det. Vi ska vända på varje sten för att ingen medborgare ska behöva känna otrygghet för sin eller sina barns skull.

I vår offensiv mot våld och segregation ingår både nationella satsningar på rättsväsende och välfärd såväl som ett kommunalt ansvarstagande. Genom sociala insatser, satsningar på utbildning och på en meningsfull fritid kommer vi kunna hålla borta fler från en brottslig bana.

I Sundbyberg lever vi tätast i Sverige. Den täta staden har många fördelar när samhället nu inlett sin klimatomställning. Vi kan i hög grad gå eller cykla dit vi ska och går inte det finns alltid kollektivtrafiken nära till hands. I den täta staden nyttjar vi resurser och infrastruktur effektivare än om vi skulle vara utspridda över större ytor. Vi vill fortsätta att utveckla Sundbyberg som stad. Det finns fortfarande många spännande projekt som skulle få rum här. Men vi får heller inte glömma stadens identitet. Hur vi bygger och inte minst var vi inte bygger spelar en avgörande roll för både naturen, klimatet och den enskilda människan.

Samhället ska ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden. Man ska kunna leva i trygg förvisning om att välfärden finns där när vi behöver den. Så är det inte riktigt idag. Riskkapitalisternas plundring av skattepengar ska stoppas. Det ska vara ordning och reda i skolan, sjukvården och äldreomsorgen och de som arbetar där förtjänar hela samhällets respekt. De ska ha goda arbetsvillkor, bra löner och en pension som går att leva på

Sundbyberg har ett starkt näringsliv. Men under pandemin har det varit tydligt hur viktigt det starka samhället är även för näringslivet. Många företag hade försvunnit om inte samhället med olika stödinsatser hade garanterat dess existens. Nu står företagen väl rustade att expandera och anställa folk och på det sättet åter bidra till allas vår välfärd igen.

I klimatinvesteringarnas spår nyindustrialiseras Sverige. Men i vår gamla industristad har vi sedan länge ställt om till att bli en plats vart ifrån övriga landet och dess verksamheter ofta leds. Få städer har fler huvudkontor än Sundbyberg. Men när de kontorsanställda blir fler blir också behovet av service och välfärd allt större för att samhället ska fungera. Här

gäller det att vara vaksam så att alla får bra villkor, med svenska löner och kollektivavtal. Det ska finnas anställningstrygghet och flera lager av skyddsnet, både statliga och kommunala. Hamnar någon utan arbete tjänar vi alla på att snabbt hjälpa till att hitta ett nytt. Eller kanske en studieplats till något av alla bristyrken.

Socialdemokratin står alltid upp för alla människors lika värde och rätt, mot hat och främlingsfientlighet. Vi tror på samarbete och gemensamma lösningar, och vi står sida vid sida med civilsamhället och alla människor i Sundbyberg som genom sitt personliga engagemang vill bidra till ett bättre samhälle. Vi vänder oss emot att samhällsproblemen utnyttjas till att splittra och söndra. Högern säger sig värna Sundbyberg men har en politik som förstör just det som vi älskar med vår stad. Det finns en annan väg. Vi ska visa varandra respekt och bygga ett starkare samhälle tillsammans. Det behövs mer tillit, gemenskap och framtidstro – inte mindre. Vi är stolta över Sundbyberg. Och vi vet att Sundbyberg kan bättre.

En personalpolitik för hela staden

Sundbybergs stad ska finnas till för alla som lever här men ett särskilt ansvar har man för den egna personalen och för de som arbetar inom verksamheter finansierade av staden. Staden är överlag en bra arbetsgivare men det finns fortfarande en hel del som bör förbättras.

Under pandemin har det blivit tydligt för alla att de som arbetar inom välfärden och som ser till att vår infrastruktur fungerar är ryggraden i vårt samhälle. De arbetar i verksamheter som inte kan stängas ned eller skötas hemifrån. Det får då inte bli så att man tar dem för givet.

Stadens anställda förtjänar respekt. En bra arbetsmiljö och schyssta villkor är inte bara rätt gentemot de nuvarande anställda utan ökar också sannolikheten för att fler ska söka sig till de många bristyrken som finns inom staden.

Socialdemokraterna vill att:

- Sundbybergs stad ska genomföra en låglönesatsning.
- Heltid ska vara norm, deltid en möjlighet för stadens anställda.
- Staden ska ta ett större samlat ansvar för rekrytering och för att skapa attraktiva arbetsplatser och ett ökat medbestämmande.
- Långtidssjukfrånvaron ska minska genom ett aktivare arbetsmiljöarbete.
- Arbetskläder (inklusive skor) ska vara en självklarhet för alla inom stadens verksamheter inom skola, vård och omsorg. I upphandlingar av externa verksamheter ska samma krav ställas.
- Meddelarfriheten gäller i stadens verksamheter och omfattar all personal inom skola, vård och omsorg. I upphandlingar av externa verksamheter ska samma krav ställas.

2. EN JÄMLIK VÄLFÄRD

Fokusgrupp: Helena Markstedt, Uno Karlsson och Yoseph Yobannes

Vi kommer alltid sätta välfärden först

Sundbyberg är en kommun som många trivs i och väljer att flytta till för att kommunen tar ett stort ansvar för en fungerande välfärd. Förskolorna, skolorna och äldreomsorgen i Sundbyberg har utmaningar precis som i hela landet. Staden har investerat i nya fina förskolor, skolor och äldreboenden i takt med att kommunen växer. För oss socialdemokrater är det självklart att Sundbyberg ska fortsätta att utveckla välfärden – inte spara in på personal och kvalitet eller överlåta välfärden till vinstdrivande företag.

Vårt viktigaste vallöfte är att vi alltid kommer att sätta välfärden för Sundbybergs medborgare först. I varje förhandling med andra partier kring hur våra skattepengar ska satsas kommer vi att vara det parti som slår vakt om resurserna till förskolor, skolor och äldreomsorg. Vi kommer också alltid att se till att sundbybergarnas intressen går före välfärdsföretagens.

Barnens bästa i fokus för förskolan

En förskoleverksamhet som håller hög kvalitet är viktigt för hela samhället. Det är i förskolan barn kanske för första gången får anförtro sig till andra vuxna än de i den närmaste familjen. Förskolan har ett viktigt ansvar att säkerställa att barn får växa och utvecklas i trygga och pedagogiska miljöer där de blir sedda och bekräftade. Att rusta barnen med goda kunskaper och en tillit till vuxna gör de väl förberedda inför framtiden. För att alla barn ska bli sedda behöver staden ständigt arbeta med att förskolorna ska ha en hög personaltäthet och små barngrupper. Syskonförturen är också viktig, dels som en trygghet för barnen, dels för att underlätta familjernas livspussel.

Förskolan har fått ett allt tydligare pedagogiskt uppdrag där man idag systematiskt arbetar med barns utveckling, framför allt språkliga men även sociala och relationella. Barn som har gått i förskola tenderar i högre utsträckning att klara sin skolgång. Att öka inskrivningsgraden så att fler får ta del av förskolans pedagogiska verksamhet ligger i vårt gemensamma intresse. Barnens vistelsetider är för oss socialdemokrater en rättvisefråga. Undervisningen i förskolan är inte alltid planerad utan kan ske spontant, när som helst under dagen och det ska alla barn kunna ta del av oavsett om en förälder är föräldraledig med ett syskon eller hemma till följd av arbetslöshet.

I takt med att Sundbyberg växer så har vi byggt många nya förskolor med välanpassade lokaler och utemiljöer. Dock har vi fortfarande mindre förskolor som behöver en upprustning av såväl inne- som utemiljöer för att garantera likvärdighet för alla barn. Alla förskolor behöver en tydlig renoveringsplan och renoveringen av de mest eftersatta lokalerna behöver påskyndas.

Vi socialdemokrater värnar valfriheten i förskolan och ser att det är bra med komplement till den kommunala förskoleverksamheten. En god dialog och samordning mellan kommunen och de fristående förskolorna behövs för att tillsammans utvecklas och sträva

mot gemensamma mål. Våra kommunala förskolor arbetar idag väldigt effektivt med olika projekt för exempelvis barns språkutveckling och det finns mycket goda skäl att även fristående förskolor deltar i projekten. Alla förskolor i staden ska ha lika hög kvalitet och sundbybergarnas intressen ska gå först.

Inom den kommunala förskolan har olika inriktningar startats vilket vi ser som en tillgång. Idag finns det en avdelning för finskspråkiga barn (där delar av undervisningen sker på finska), avdelningar med särskilt fokus på språk- och läsprojekt samt en avdelning med uteprofil. Detta är något vi uppmuntrar och vill vidareutveckla.

Idag arbetar Sundbybergs förskolor mycket effektivt med att använda digitala hjälpmedel i undervisningen. Alla stadens förskolor är idag utrustade med verktyg som kan introducera barnen till ämnen som källkritik, programmering och matematik. En pedagoggrupp har bildats, de så kallade makerpedagogerna, som specialiserat sig på detta arbete. De senaste åren har de flesta fått erfara vikten av digital kompetens. Att våra barn introduceras till det i tidig ålder innebär ett stort försprång för dem senare i skolan och i arbetslivet.

Nyckeln till bra förskolor är först och främst personalen. Vi behöver fortsätta rekrytera den bästa personalen och skapa förutsättningar för att de ska trivas och må bra på jobbet. En hög långtidsfrånvaro är ofta ett tecken på en hög stressnivå på arbetsplatsen så därför måste den sänkas. Karensavdragen för förskolepersonalen behöver också avskaffas. Förkylningsvirus och andra smittor går inte att undvika i förskolor och då ska inte personalen straffas så fort de blir sjuka.

Behovet av att utvecklas och få lära sig nya saker är inget som försvinner i vuxen ålder. Kompetensutveckling och fortbildning ökar inte bara nöjdheten hos personalen utan höjer även förskolans kvalitet. Genom att låta personalen delvis få utbilda sig på arbetstid både lockar vi och behåller den bästa personalen.

Satsar vi på barnen i tidig ålder och ger dem rätt verktyg att klara av skolan och andra utmaningar i livet så bygger vi ett samhälle som håller ihop. Det är här arbetet börjar.

Socialdemokraterna vill att:

- Personaltätheten ska öka och arbetet med att minska barngruppernas storlek intensifieras.
- Syskonförturen fortsatt ska gälla.
- Inskrivningsgraden inom förskolan ska öka genom ett uppsökande arbete.
- Alla barn ska ha rätt till heltid i förskolan oavsett om föräldrarna arbetar, är arbetslösa eller föräldralediga.
- Vid nybyggnation av bostäder behöver lokaler för förskolor säkerställas i avtalen med byggföretagen.
- Förskolor ska garantera utevistelse. Används kommunens lekplatser för detta ändamål ska hyra betalas.
- En upprustning av eftersatta förskolelokaler och gårdar genomförs.

- För att skapa jämlika villkor för alla förskolor bör alla barn ingå i samma kösystem, förskolepengen baseras på kvalitetskrav och samma krav på transparens och hållbarhet ska gälla för alla förskolor.
- Olika inriktningar inom den kommunala förskolan ska uppmuntras.
- Projektet KVASAR Makerspace ska fortgå.
- Kommunen bör ges möjlighet att ge veto eller anstånd i två år med att godkänna etableringen av en ny förskola eller en utökning av antalet platser på befintliga förskolor. Detta för att motverka risken för att andra förskolor måste läggas ner med kort varsel om det finns ett överskott av platser i staden.
- Personal i förskolan som saknar utbildning bör få studera till barnskötare eller förskollärare delvis under arbetstid.
- Varje avdelning ska ha minst en utbildad förskollärare.
- Personal i förskolan som endast läst svenska på SFI ska förväntas läsa vidare SAS grund och SVA 1–3.
- Karensavdraget avskaffas för förskolepersonal i de kommunala förskolorna.

Skolor där lärandet kan stå i fokus

För Sundbybergs barn och unga ska lärandet alltid stå i fokus. Skolan förlorar i dag alldeles för mycket tid och resurser på saker som inte gynnar barnens lärande. Genom en hög personaltäthet och stödpersonal inom både administration och elevhälsa ska lärarna känna att de kan lägga all sin energi på undervisningen.

Barn lär sig på olika sätt och har olika behov vilket skolan behöver anpassa undervisningen för. Det kan handla om att ge möjlighet till undervisning i mindre grupper, att ha tillgång till extra resurser och stödpersonal eller att införa ett flerlärarsystem där det finns fler vuxna i klassrummet att ta hjälp utav. Att ha lokala vikariepooler som dels underlättar när lärare är sjuka men som också finns att tillgå när det tillfälligt behövs extra förstärkning är ännu ett sätt att gynna barns lärande. Vi socialdemokrater vill tillskjuta skolan mer resurser för att kunna ge utrymme åt satsningar som exemplifieras ovan.

Skolan ska vara en plats som utjämnar skillnader. Alla barn har inte lika möjligheter till stöd och hjälp hemifrån men det ska inte spela någon roll då barn ska få det stöd de behöver av pedagoger på plats i skolan. Läxor bör därför kunna göras i skolan eller på fritids med stöd av pedagoger. Om en elev riskerar att inte klara målen i skolan ska denne erbjudas att gå lovskola och därmed minska risken att behöva gå om ett skolår.

Även om skolan får ökade resurser för att höja kvaliteten på undervisningen så finns det elever som redan har halkat efter och där blotta tanken på att gå till skolan ibland kan vara för svår. Samhället måste fånga upp så kallade hemmasittare och göra allt för att de ska kunna komma tillbaka till skolan. Att tillföra skolan mer resurser kommer underlätta för extra stöd och möjligheten till mindre undervisningsgrupper i skolan är en förutsättning men det räcker inte. Sundbyberg behöver tillskapa en skolakut, en arbetsgrupp som aktivt jobbar med att få hemmasittare tillbaka till skolan. Det behövs en uppsökande verksamhet, att man ständigt håller kontakt med barnen och familjerna samt eller att man sällskapar barnen till skolan. Dessa insatser ska inte enskilt ses som en satsning på barns lärande och

bildning utan också som en brottsförebyggande insats för att barn i tidig ålder inte ska hamna utanför samhällsgemenskapen.

Psykisk ohälsa och stress är något som allt fler ungdomar drabbas av. Ökade krav och prestationsångest gör att skolan inte alltid förknippas med glädje och kunskapstörst. För att fånga upp elever som behöver stöd behövs fler vuxna inte bara i klassrummen utan också i korridorerna och på skolgården. Fler närvarande vuxna är också bra för att snabbare kunna upptäcka och agera mot mobbning. Elevhälsoteamen behöver stärkas så att alla skolor har tillgång till både skolsköterskor och kuratorer under stora delar av skoldagen. Studievägledarnas uppdrag är också viktig för att motivera och vägleda eleverna.

De senaste åren har de flesta av oss fått erfara digitaliseringens betydelse i samhället. Eleverna behöver ha tillgång till bra digitala verktyg för att kunna följa med i utvecklingen. Genom att ge elever och lärare ett utökat inflytande över inköpen av digitala verktyg och läromedel så höjs också kvaliteten.

Lärandet i skolan begränsar sig inte enbart till undervisningen i klassrummen; utan lärandet följer under hela skoldagen, även på raster och fritids. Skolan måste därför ta ett ansvar för att inspirera och motivera elever även under sådan tid. För det krävs rätt verktyg så som att ha ett bra skolbibliotek, att tillsammans besöka kulturella evenemang eller göra gemensamma friluftaktiviteter. Att alla elever får delta i fritidshemmets aktiviteter är också en viktig del. Ett gott samarbete mellan stadens skolor och kulturskolan för att underlätta för elever att ta del av kulturskolans aktiviteter är också ett bra verktyg. Att skolans alla aktiviteter ska vara avgiftsfria är en självklarhet för oss socialdemokrater, detta gäller även vid utflykter.

I takt med att Sundbyberg växer så ökar också behovet av skolor. Kommunen ska erbjuda attraktiva skolor med en hög standard. Ingen skola ska tillåtas halka efter och inga elever ska behöva känna sig tvungna att söka sig utanför kommunen eller till friskolor för att stadens skolor inte skulle anses bra nog.

Bristen på högstadieskolor både i de centrala delarna av Sundbyberg och i Ursvik behöver åtgärdas med en ny högstadieskola i staden. Vi ser också att kommunen bör starta en gymnasieskola med både teoretiska och yrkesförberedande program. Inga elever och vårdnadshavare ska känna sig tvingade att söka sig till skolor utanför kommunen. Befintliga skolor behöver en tydlig renoveringsplan där renoveringen av de mest eftersatta lokalerna och en upprustning av dess gårdar påskyndas.

För att ta oss an skolans utmaningar behöver vi locka hit och behålla kompetent personal. En del i att nå detta är att personalen ska ha möjlighet till relevant fortbildning genom hela sitt arbetsliv, dels behöver lärare ges en större egenmakt i hur man lägger upp undervisningen och vilka läromedel man vill köpa in.

Skolornas inkomster består idag av en peng för varje inskriven elev samt en socioekonomisk peng för att kompensera för elevers olika förutsättningar. För att detta ska fungera hade den socioekonomiska pengens behov räknats upp än mer i de socioekonomiskt utsatta områdena än vad den har. Ett ytterligare problem är att kommunala skolor och fristående skolor kompenseras med lika stor skolpeng samtidigt som de kommunala skolorna har ett större uppdrag. Kommunerna är bland annat skyldiga att ordna skolplats till alla barn, det

innebär att kommunala skolor måste ha en ständig överkapacitet men det är inget som de kompenseras för i nuvarande system. Det är inte rättvist. Skolpengssystemet behöver förändras och Sundbyberg bör utreda möjligheten att införa ett resursfördelningssystem i stället. Alla elever ska ha lika rätt till en bra utbildning.

Socialdemokraterna vill att:

- Elevassistenternas status ska höjas.
- Ett pilotprojekt med flerlärarsystem i grundskolan ska genomföras.
- Barn i behov av särskilt stöd ska ges utökade möjligheter till undervisning i mindre grupper och med extra stödresurser.
- Alla barn ska nå kunskapsmålen. Vi har inte nått vårt uppdrag förrän varje niondeklassare går ut med godkända betyg i alla ämnen.
- Möjligheterna till läxhjälp utökas, också med hjälp av föreningslivet.
- Rätten till lovskola utökas för elever som riskerar att ej uppnå målen.
- Försök med schemalagd frukostservering för högstadieselever genomförs.
- En skolakut startas som arbetar med att få hemmasittare tillbaka till skolan.
- Elevhälsoteamen ska förstärkas, särskilt i skolor med större socioekonomiska utmaningar.
- Lärare och elever ges större inflytande över inköp av läromedel och digitala verktyg.
- Alla barn ska ges samma rätt till fritids, oavsett föräldrarnas aktuella sysselsättning.
- En målsättning sätts om att de kommunala skolorna ska öka sin attraktionskraft, med särskilt fokus på de högre årskurserna.
- En ny kommunal högstadieskola etableras i Sundbyberg.
- En kommunal gymnasieskola i Sundbyberg med både yrkesförberedande och teoretiska program startas.
- Alla skolor ska ha en renoveringsplan. Renoveringen av de mest eftersatta lokalerna och upprustning av dess gårdar ska påskyndas.
- All skolpersonal ges möjlighet till fortbildning genom hela arbetslivet.
- Lärarna ges större inflytande över sin arbetstid.
- Möjligheterna att införa ett resursfördelningssystem i stället för skolpeng utreds.
- För att skapa jämlika villkor för alla skolor bör alla ingå i samma kösystem, ersättningen till skolorna baseras på kvalitetskrav och samma krav på transparens och hållbarhet ska gälla för alla skolor.
- Kommunen bör ges möjlighet att ge veto eller anstånd i två år med att godkänna etableringen av en ny skola eller en utökning av antalet platser på befintliga skolor om det finns ett överskott av platser i staden. Detta för att motverka risken för att skolor måste läggas ner med kort varsel.

Skyddsnät för den som behöver det

I det starka samhället hjälps vi åt att lösa varandras problem. Alla kan hamna i en situation man inte kan reda ut på egen hand. Sundbybergs stad ska därför ägna sig åt en mänsklig myndighetsutövning. Inte leta anledningar att slippa stötta.

För den som har svårt att komma in på arbetsmarknaden har staden ett särskilt ansvar. Tillsammans med den statliga arbetsmarknadspolitiken ska man göra allt för att få ut människor i arbete eller studier. Staden måste dock vara försiktig med att instifta egna tillfälliga och spretiga arbetsmarknadsprojekt. I stället vill vi ha en välfungerande och enkel organisation som snabbt slussar de som behöver stöd till rätt instans.

Vissa av dessa insatser är sådant som staden själv ska erbjuda, medan annat görs bäst av andra. Det är till exempel viktigt med en stark kommunal vuxenutbildning och SFI, men som gärna får kompletteras av andra, inte minst av våra folkhögskolor.

De vuxenutbildningar som bedrivs skall vara anpassade för individens förutsättningar. Den enskilde studenten bör i högre utsträckning få möjlighet att variera sitt studietempo och till exempel få möjlighet till snabbspår inom SFI.

För vissa är problemet inte utbildningen utan att bevisa det man redan kan. Här kan staden spela en stor roll i att stötta i valideringen av utbildningar och kompetens.

För de som borde stå rätt nära arbetsmarknaden och som med rätt erfarenheter i bagaget skulle kunna klara sig själv är så kallade kommunala visstidsanställningar (KVA) en väg framåt. Genom en KVA-anställning ges man ett riktigt jobb till en riktig lön men där staden står för lönekostnaden. Kanske blir man kvar på den arbetsplatsen eller så har man åtminstone fått mer erfarenhet och en referens. Vi tror att fler skulle gynnas av att ta en KVA-anställning och därför vill vi att man från socialtjänstens sida agerar mer uppsökande mot de inom försörjningsstöd.

För den som hamnat mellan stolarna; som saknar arbete men som heller inte kan få stöd från andra system så ska försörjningsstödet finnas som ett sista skyddsnät. Men försörjningsstöd är att se som tillfälligt och får inte bli en permanent försörjning. Alla ska därför ges hjälp att komma från försörjningsstödet så snabbt det går.

För den som hamnat i missbruk och hemlöshet är det svårt att komma tillbaka. På det flesta håll har man varit tvungen att först sluta missbruka innan man kan få hjälp med en bostad. Vi vill nu se över om man inte bör göra tvärtom, först bostad och sedan hjälp med att sluta missbruka.

Många är de som hamnat i finansiella knipor. Kanske har man hamnat i ett spel- eller konsumtionsmissbruk eller så har man bara haft otur att råka ut för ett bedrägligt företag. I Sundbyberg finns idag, precis som lagen kräver, hjälp med skuldrådgivning, det är bra. Men vi vill också återinföra konsumentvägledning för stadens medborgare. En tjänst i staden man kan kontakta i ett tidigt stadie innan man hamnat i en skuldfälla.

Socialdemokraterna vill att:

- Sundbybergs stad ska ägna sig åt en mänsklig myndighetsutövning. Inte leta anledningar att slippa stötta.

- Staden ska erbjuda vuxenutbildning och SFI i egen regi, men gärna kompletterad av andra, inte minst folkhögskolorna. A
- Möjligheten till snabbspår, inte minst inom SFI, ska alltid lyftas fram, många klarar en högre studietakt.
- Staden ska arbeta aktivt med valideringar av utbildningar och kompetens.
- Fler av dem som går på försörjningsstöd borde kunna anställas genom kommunala vistidsanställningar.
- Försörjningsstödet ska finnas där för alla som behöver det men det får aldrig bli en permanent lösning.
- Staden ska utreda ”bostad först” för hemlösa med missbruksproblem.
- Sundbybergs stad återinför konsumentvägledning.

En trygg ålderdom

Sundbyberg ska vara en kommun där det känns tryggt att bli äldre. De flesta klarar sig själva mycket långt upp i åren, medan många andra behöver stöd eller omsorg från anhöriga eller från staden. Varje människas behov är unika och därför är det centrala begreppet egenmakt. Egenmakt över att kunna få hjälp när man själv känner att man behöver det och egenmakt i att i så hög grad som möjligt utforma den hjälpen.

Men trots vikten av att sätta individens behov i centrum finns också många generella och kollektiva lösningar som också är av värde. Oavsett om man bor hemma eller på ett boende så ska man ges möjlighet att delta i aktiviteter och hälsosatsningar. Att delta i kulturlivet, motionera och träffa folk är viktigt för alla människor, det gäller även äldre. Men risken för att hamna i ofrivillig ensamhet är större när man blir äldre. Vikten av att väga upp det och att staden agerar uppsökande är därför stor. Fler ska också ges möjlighet att delta i aktiviteter över generationsgränserna.

De som känner ett digitalt utanförskap ska också ges möjligheten att lära sig ny teknik. Detta så att de lättare kan hålla kontakt med nära och kära men också så att de själva kan ta del av de tjänster som erbjuds alla medborgare av offentlig sektor såväl som det privata näringslivet.

Stadens stöd till pensionärsorganisationer och andra föreningar som på olika sätt arbetar för rikare och mer utåtriktade liv för äldre behöver öka. Pensionärsorganisationerna bör också få ett större inflytande över det kommunala pensionärsrådet. Antalet platser på stadens seniorkollo ska öka så att fler får chansen att delta.

Den vård och omsorg som ges på äldreboendena ska naturligtvis hålla en hög kvalitet men arbetet med att ge varje dag en mening för de boende ska prioriteras mer. Det kan bland annat ske genom fler utflykter, fler kulturaktiviteter och fler friskvårdsinsatser. Alla på stadens äldreboenden ska ha tillgång till internet både i gemensamhetsutrymmen och i de boendes bostäder. Ett brett TV-utbud ska erbjudas i TV-rum med möjlighet att även beställa det till det egna boendet. Staden ska inte splittra kärlekspår utan i de fall där den

ena bedöms uppnå kriterierna för att få flytta till äldreboende så ska den andre få följa med och även ha rätt att bo kvar om partnern avlider.

De boende i kommunens äldreboenden och brukare av den kommunala hemtjänsten ska ha en större möjlighet att få disponera sin tid och vad de vill ha hjälp med. De ska även kunna välja mellan ett större utbud av aktiviteter. Maten som serveras ska vara näringsrik, vara av hög kvalitet och vara tillagad så nära boendet som möjligt. I hemtjänsten ska brukare även få en fast omsorgskontakt för att kunna få en högre kontinuitet. Har man behov av andra vårdkontakter ska kontakten samordnas till en fast kontakt för att få en obruten vårdkedja.

Staden bör bygga fler trygghetsboenden och mellanboenden för äldre som inte är i behov av omfattande omsorg men som behöver en social samvaro. Hit bör även de med låga inkomster ha möjlighet att flytta. Vid byggnation av nya stadsdelar måste planeringen garantera tillräckligt med trygghetsboenden, mellanboenden eller äldreboenden.

För att säkerställa kvalitet och resurseffektivitet ska äldreboenden och hemtjänst i första hand bedrivas i kommunal regi men andra verksamheter kan handlas upp för att erbjuda valmöjligheter och komplement. Då lagen om valfrihet inom äldreomsorgen gång på gång visat sig öppna upp för ljusskygga verksamheter och fusk vill vi socialdemokrater se att tjänster snarare upphandlas genom lagen om offentlig upphandling (LOU). Vi menar att rätten till val av vårdgivare är viktig och ska värnas men att vi bättre kan säkra omsorgens kvalitet vid upphandlingar genom LOU.

De som vårdar anhöriga i hemmet ska erbjudas stöd och avlastning. Anhöriga till boende på äldreboenden bör också erbjudas en fast kontakt för att öka tryggheten för de boende.

Personalens villkor och möjligheter till kompetensutveckling är central för kvaliteten inom äldreomsorgen. Inga delade turer ska förekomma och alltid ska vara norm. Precis som för alla andra sektorer vill anställda känna meningsfullhet och att man utvecklas i arbetet. Att ha möjlighet till fortbildning under hela arbetslivet gör att kompetensen och i sin tur kvaliteten ökar. För personal som saknar utbildning ska det vara möjligt att studera till exempelvis undersköterska under arbetstid. För en värdig ålderdom och en trygg omsorg krävs att man som vårdtagare kan göra sig förstådd, personal som har bristande kunskaper i svenska ska därför gå språkutbildning. För äldre med annan språkbakgrund än svenska ska omsorg på hemspråket erbjudas i så stor utsträckning det är möjligt. Kunskap om HBTQ-frågor ska vara självklar för all personal inom äldreomsorgen för att alla ska känna sig trygga och välkomna.

Socialdemokraterna vill att:

- Äldre ska ges möjligheter att lära sig ny teknik så att de själva kan ta del av de tjänster som erbjuds alla medborgare av såväl de offentliga som det privata näringslivet.
- Fler mötesplatser och aktiviteter för äldre och gärna över generationsgränser skapas. Information till stadens äldre om utbudet av aktiviteter och omsorg förbättras, till exempel genom en uppsökande verksamhet.
- Extra stöd ges till pensionärsorganisationer och andra föreningar som verkar för äldres möjligheter till ett utåtriktat liv.

- Ansökningsprocessen för äldre över 85 år som anser sig vara i behov av stödinsatser eller boende förenklas.
- Det kommunala pensionärsrådet utvecklas för att öka samarbetet med Sundbybergs pensionärsorganisationer.
- Antalet platser på stadens seniorkollo utökas.
- Alla på stadens äldreboenden ska ha tillgång till internet och möjlighet att utöka sitt TV-utbud. De gemensamma TV-rummen ska ha ett större utbud av TV-kanaler.
- Generösare möjligheter att flytta till äldreboende ges med en pargaranti så att äldre par där bara en har vårdbehov inte ska behöva separera.
- Brukarna får en större egenmakt över vilken hjälp till exempel hemtjänsten ska ge.
- Maten inom äldreomsorgen ska hålla en hög kvalitet och måltidsupplevelsen i samvaro med andra bör utvecklas.
- Fler trygghetsboenden och mellanboenden ska byggas i Sundbyberg.
- Fler sjuksköterskor anställs och en bättre tillgång till läkare på äldreboendena ges.
- En fast vårdkontakt införs för att få en obruten vårdkedja.
- Vid upphandling av äldreboenden och hemtjänst ska det ställas motsvarande krav på kvalitet och arbetsvillkor för personalen som i den kommunala verksamheten. Upphandlingarna bör regelbundet utvärderas. Val av vårdgivare ska erbjudas enligt LOU för att bättre kunna säkerställa kvaliteten.
- De som vårdar anhöriga i hemmet ska få ökat stöd och utökade möjligheter till avlastning.
- Heltid ska vara norm och inga delade turer ska förekomma inom äldreomsorgen.
- Personal inom äldreomsorgen ges möjlighet att studera till undersköterska eller annan relevant utbildning delvis under arbetstid.
- Språk- och samhällskunskapsutbildning ska ges till personal efter behov. För äldre med annan språkbakgrund än svenska ska omsorg på hemspråket erbjudas i så stor utsträckning det är möjligt.

3. ETT TRYGGARE SUNDBYBERG

Fokusgrupp: Nathalie Sundesten Landin och Patrik Tengberg

Trygghet skapar framtidstro

Sundbybergarna känner sig överlag trygga och de har också hopp om framtiden. Men den tryggheten fördelas inte jämnt över hela staden. Det finns en segregation här och den kan bara mötas genom statliga åtgärder, kommunalt ansvarstagande och starkt deltagande av civilsamhället och enskilda individer.

Både osynliga och synliga barriärer måste rivas. Att bygga broar mellan stadsdelar, både fysiska och mänskliga, är ett sätt. Våra förslag för att skapa trygghet behöver vara både långsiktiga och kortsiktiga. En del ska kommunen göra, annat kräver samarbete och det finns även delar där vi måste fortsätta påverka andra politiska nivåer. Vi måste ge sundbybergarna bättre möjlighet att delta i arbete med att skapa ett Sundbyberg där alla känner sig trygga.

Brottslighet och otrygghet hänger ofta ihop och påverkar sundbybergarnas frihet och livskvalitet. Brott kan vara allt ifrån mindre överträdelser till händelser som är så pass allvarliga att de påverkar våra beteenden: som att vi till exempel inte vill vistas på vissa platser eller att vi håller oss inomhus under kvällstid.

Avsaknaden av lika livschanser, segregation och orättvisor - grunden för otryggheten har många namn. Vi har initierat ett långsiktigt arbete som involverar all verksamhet i staden. Samverkan i Rissne (SiR) har som mål att alla barn ska klara skolan. Om vi ska lyckas med det måste alla hjälpa till. I projektet samverkar staden med civilsamhället, polisen och fastighetsägare. Det arbetet ska utvecklas och tydligare leda till resultat: fler barn ska klara skolan, fler barn ska gå i förskolan och fler vuxna ska arbeta.

I Sundbyberg är vi bra på att identifiera och hantera välfärds kriminalitet. Vi kommer intensifiera vårt arbete att stävja välfärds kriminalitet. Bättre granskning av de företag som vill utföra tjänster, hårdare uppföljning av företagens arbete samt samverkan med Polisen, Inspektionen för vård och omsorg och Skatteverket är de bästa verktygen för att skapa en trygg och mångfacetterad välfärd i Sundbyberg.

Vi socialdemokrater kommer alltid att bekämpa otrygghetens orsaker. Det viktigaste arbetet är långsiktigt. Samtidigt kommer vi alltid att kämpa för ett tryggt Sundbyberg här och nu.

Hela staden ska vara trygg

Trygghet skapas inte över en natt utan det kräver ett långsiktigt arbete med fokus på både brottsbekämpande och brottsförebyggande insatser. Ett trygghetsnät behöver byggas upp där civila samhället, myndigheter, skola, fastighetsägare, näringsliv och föreningsliv samverkar för att kunna fånga upp alla människor som annars riskerar att hamna i destruktiva miljöer.

Det arbete som staden inlett med stiftelsen Tryggare Sverige ska utvecklas och spridas till

alla stadsdelar. Stiftelsen hjälper till redan i planeringsstadiet med stöd och kunskaper för att bygga en trygg stad. De hjälper också till att förbättra de miljöer som redan finns. Med systematik och medborgardialoger ska hela Sundbyberg bli en trygg stad. En trygg stad är också ren och välskött. Det ska inte finnas platser i Sundbyberg som tillåts förfalla eller skräpas ner. Kameror förhindrar inte brott men de hjälper att lösa brott och lagföra förövare. Det är nog så viktigt. Men all kameraövervakning av offentliga platser i Sundbyberg ska antingen ske av polisen eller i samråd med dem.

Staden måste våga göra tidiga insatser även vid låg ålder. Alla barn och unga som åker fast för något brottsligt – hur litet det än må vara – bör det finnas en tydlig plan för vad som ska göras och vem som ansvarar för insatserna. Föräldrar ska självklart ingå i arbetet att skapa trygga barn i skolan. För oss är det självklart med obligatorisk närvaro på möten, ett aktivt deltagande i föräldrautbildning och annat som socialtjänsten anser vara av vikt för just den familjen. För barnen och framtidens skull ska vi med all tydlighet visa att det är nolltolerans mot passivitet som gäller.

För många barn som behöver extra stöd i skolan har ofta även kontakt med andra offentliga instanser såsom socialtjänst och BUP. Det är inte enkelt för familjerna att samordna alla kontakter själva utan behöver många gånger stöd i det. Ett tydligt samarbete mellan myndigheter är oerhört viktigt för att dessa barn ska få det stöd de behöver och för att inte halka efter.

Kriminalitet är något som har funnits i alla tider och antagligen kommer människor fortsätta att ibland göra snedsteg och välja fel vägar. Samhället kan dock inte lämna människor i sticket utan man måste människor chansen att bättra sig och komma in på rätt spår igen. Staden behöver en avhoppbar verksamhet som hjälper människor som vill lämna en kriminell livsstil. Om möjligt bör en sådan verksamhet ske i samarbete med närliggande kommuner.

Alla människor ska var trygga i Sundbyberg – såväl ute som inne, borta som hemma. Vi kommer intensifiera arbete med att förhindra våld i nära relationer. Här behövs civilkurage från medborgare men också från de som arbetar i våra verksamheter att uppmärksamma och anmäla misstankar om våld i nära relationer. Metoden huskurage behöver spridas bland stadens hyresvärdar och bostadsföreningar för att fler våldsutsatta ska kunna upptäckas och stoppas.

Det är sällan lätt att ta sig ur en destruktiv relation om man delar exempelvis bostad och ekonomi. Att inte ha en plan för bostad ska aldrig vara ett hinder för en våldsutsatt att lämna en relation. Därför måste samhället skapa förutsättningar för våldsutsatta att få en bostad, genom allmännyttan eller med samverkan med privata hyresvärdar.

Socialdemokraterna vill att:

- Samverkan med stiftelsen Tryggare Sverige utvecklas.
- Ideella föreningar involveras i det trygghetskapande arbetet.
- En bättre samordning initieras mellan socialtjänst, skola, BUP, polis, bostadsbolag, kultur och fritidssektorn och eventuell annan lämplig instans för att fånga upp barn och unga som är i eller riskerar att hamna i kriminalitet.

- Skötseln av staden ska utgå från ett trygghetsperspektiv.
- Staden verkar för att Polisens kameror sätts upp på strategiska platser.
- Staden verkar för att Polisens närvaro i staden ökar.
- Information om våld i nära relationer sprids och alla verksamheter som möter medborgare arbetar medvetet för att fånga upp signaler om våld förekommer i hemmiljöerna.
- Sundbyberg ska delta i samarbeten med andra kommuner för att se till att personer utsatta för våld i nära relationer får en bostad på tryggt avstånd till sin förövare.
- Socialtjänstens familjeteam stärks för att möjliggöra tidigare insatser för familjer i svåra situationer.
- Fler fältassistenter som arbetar med uppsökande verksamhet ska anställas.
- Tryggve återinförs i stadens regi, med ett trygghetsnummer och trygghetsvärdar som rör sig i stadens områden på dagar och kvällar.
- Staden startar en avhopparverksamhet, om möjligt i samarbete med närliggande kommuner.

Skola och fritid – trygghet skapas tillsammans

Forskning visar tydligt på att bra och likvärdiga skolor är den allra viktigaste förutsättningen för att förebygga rekrytering till de kriminella gängen. Det behövs därför ett målinriktat arbete och satsningar där de gör störst nytta.

Rektorer och skolpersonal ska ges möjlighet att fokusera på kvalitativ undervisning och god elevhälsa. Därtill behöver skolorna ges möjlighet till att bistå med välfungerande fritidsverksamhet för våra elever. Fritidsverksamheten är en viktig förlängning av skolans uppgift att förebygga och även fånga upp signaler i de fall elever faller utanför ramen och där valmöjligheterna till att forma sin framtid begränsas. Dessvärre möts fritids ofta av svårigheter att uppnå dessa mål då de inte har de medel som krävs: till att i behovsstyrd omfattning rekrytera kompetent personal och skapa mindre elevgrupper.

Skolornas fritids ska få utveckla sin verksamhet. Vi socialdemokrater tycker att dessa ska samverka med varandra och med föreningslivet för att skapa ett brett utbud av aktiviteter. Alla barn ska ges samma möjligheter att delta oavsett socioekonomisk bakgrund. Vår ambition är att det i varje skola eller stadsdel ska finnas fritidsklubbar med mellanmål, därtill bör föreningslivet ges stöd för att kunna bedriva verksamheter med mellanmål för våra elever. Det skulle kunna handla om idrott- och kulturutövande.

En viktig del av det brottsförebyggande arbetet är barn och ungas fritid. I vår kommun finns många barn och unga som inte har ett positivt nätverk kring sig i sin familj och bland sina vänner. Detta måste samhället kompensera genom att erbjuda en rik fritid och ett stort utbud som kan locka unga till en trygg och fostrande fritid. Vi behöver ha aktiva fritidsgårdar med fältassistenter som arbetar uppsökande i alla våra stadsdelar. Det är viktigt att vi satsar på insatser som syftar till att bygga relationer och tillit.

Socialdemokraterna vill att:

- Bättre möjligheter ges till föräldrar att engagera sig mer i sina barns skolgång.

- Personaltätheten på fritids ökar.
- Barn och ungdomar som riskerar att inte uppnå målen ges tidigare insatser för att förhindra gängens nyrekrytering av unga. Möjligheterna till lovskola utökas.
- Skolornas fritidsverksamhet samarbetar i högre grad med andra föreningar och verksamheter.
- Det ska finnas en fritidsgård i varje större stadsdel.
- Ett skol- och familjeteam startas som kan stötta innan socialtjänst kliver in, både som samverkan och även stöd till familjer i svåra situationer.
- Tidiga insatser för att fler barn och ungdomar ska nå skolmålen.
- Staden anställer fler inom fritidssektorn som skapar en värdig fritid för- och tillsammans med unga.
- Lämpliga lokaler som endast används dagtid, exempelvis skolor, öppnar upp för föreningar att boka under kvällstid. Fler människor som rör sig i ett område skapar trygghet.

Bekämpa välfärds kriminalitet

Det finns många privata aktörer som är med och bidrar till en bättre välfärd. Det kan vara inom en smal nisch som är ekonomiskt omöjlig för en halvstor kommun att driva i egen regi eller inom en större verksamhet där staden erbjuder ett alternativ i egen regi. Att det finns alternativ att välja mellan har också ett egenvärde för många av de som behöver samhällets hjälp, det ger helt enkelt en ökad makt att kunna välja bort något man är missnöjd med. Samtidigt behöver vi ha en bättre kontroll på de företag som tillhandahåller välfärdstjänster till våra invånare.

Det finns idag företag över hela Sverige vars enda syfte är att lura åt sig så mycket av våra gemensamma skattemedel som möjligt. Ofta skyr de inga medel. Det kan helt enkelt handla om att systematiskt inte genomföra de uppgifter man får betalt för, i förlängningen vanfård. Att utnyttja sin personal. Eller rent av att ”skapa” brukare genom att med falska expertutlåtanden överdriva någons behov av stöd och sedan ta betalt av samhället för att stödja denne.

Sundbyberg har uppmärksammats för sitt goda arbete med att stävja välfärds kriminalitet inom äldreomsorgen. Det arbetet ska vidareutvecklas och skärpas. Det sker i flera led, dels genom att ha tydliga regler och en god dialog mellan stadens förvaltning och de externa aktörerna så ingen behöver göra fel av misstag. Därutöver behövs en ordentlig kontroll av alla aktörer för att fånga upp misstankar om aktivt fusk. Men det behövs också ett myndighetsgemensamt arbete tillsammans med polisen, ekobrottsmyndigheten, IVO, Skattemyndigheten och andra berörda. Detta då varje instans oftast bara har tillgång till en pusselbit var.

I samband med att staden köper in andra typer av tjänster och varor ska arbetet med att tydligare identifiera och undvika kriminella företag vara centralt. Även i detta arbete krävs ett samarbete med andra myndigheter.

I Sundbyberg kan vi aldrig acceptera att kriminella skor sig på medborgarnas bekostnad.

Socialdemokraterna vill att:

- Kontrollen av företag som vill utföra välfärdstjänster i Sundbyberg skärps.
- Uppföljningen och kontrollen av de företag som redan idag verkar i Sundbyberg förbättras ytterligare.
- Det arbete som bedriv inom stadens äldreomsorgen mot välfärds kriminalitet sprids till stadens övriga sektorer.
- Kraven på de företag som vill sälja varor och tjänster i Sundbyberg skärps.
- Arbetet med att förhindra och upptäcka felaktiga bidragsutbetalningar från kommunen till kriminella nätverk fortsätter.

4. EN HÅLLBAR STADSUTVECKLING

Fokusgrupp: Johan Thidell, Alireza Sadeghi och Tuva Lövgren

Sundbyberg – Framtidsstaden

Sundbyberg är i en svensk kontext en unik stad. Den är en Sveriges minsta kommun till ytan med en befolkningstäthet i klass med Hong Kong. Det öppnar för möjligheter som inga andra städer i Sverige har. Vi är en småstad med en egen identitet och på samma gång något mycket urbant där det aldrig är långt till kultur, nöjen, service och handel. Samtidigt har vi alltid närheten till rekreations- och grönområden, både i form av planerade parker och rena skogsområden. Genom politiska beslut är dessutom stora delar av kommunen naturreservat och så mycket som en tredjedel av stadens yta är naturområden.

Det är denna mix som gör Sundbyberg så attraktivt för både nuvarande och framtida Sundbybergare och som vi ska ta vara på när vi fortsätter att utveckla staden. Vi som bor här ska även fortsatt ha möjlighet till både puls och paus.

När vi bygger staden så är det viktigt att medborgarna känner delaktighet och inflytande i utvecklingen. Lever man tätt så kommer nästan varje nytt projekt ha sina motståndare och sina förespråkare, det är naturligt. Det viktigaste är då att alla får komma till tals och att processerna är begripliga och så öppna det bara går. Vi bygger Sundbyberg tillsammans.

I allt vi tänker och gör måste hållbarhet vara ledstjärnan. Det handlar om att alla beslut, i alla led, ska vara försvarbara ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv. Alla aspekter av hållbarhet samspelar och påverkar varandra. Det är över tid inte möjligt att uppnå hållbarhet ur en aspekt men inte en annan. Uppnår man inte social eller ekologisk hållbarhet idag kan det bli dyrt över tid när man väl behöver ta itu med konsekvenserna och spenderar man alla pengar idag får framtida generationer mindre handlingsutrymme att agera vid nya utmaningar. Det är med denna inställning vi tar vi oss an framtiden.

Socialdemokraterna vill att:

- Sundbyberg ska fortsätta utvecklas, med fler bostäder och fler verksamheter.
- Stadens grönytor ska värnas – både parker och skog.
- Social-, ekologisk- och ekonomisk hållbarhet ska alltid sättas främst när staden byggs.

Det hållbara byggandet

När Sundbyberg byggs är många aktörer inblandade. Det är attraktivt för privata fastighetsägare och byggbolag att verka i Sundbyberg men vi har också en stark allmännytt och kommunala bolag som ständigt bygger nytt. Det finns alltså en viss konkurrens om att få bygga här. Det gör att vår stad har större möjligheter än många andra kommuner att ställa krav på kvalitet och hållbarhet i byggandet. Den möjligheten måste vi ta vara på.

Kompetensen på stadens planerhet är avgörande för att få till en bra samordning och för att få ut så mycket nytta för satsade resurser som möjligt.

Politiken måste vara tydlig med vad man förväntar sig av de aktörer som verkar i staden. Vi ska också vara öppna för när nya lösningar för framtidens byggande presenteras. Byggnation är nödvändig men orsakar också stor påverkan på vår miljö, inte minst klimatet. Träbyggnation ska därför utgöra en stor del av det samlade byggandet.

Vid renovering av Förvaltarens och stadens bestånd ska hållbarhetsaspekter väga tungt, att låta originaldetaljer och inredning vara kvar om än i moderniserad form sparar mycket utsläpp och kostnader jämfört med att slita ut allt och ersätta med moderna lågprismaterial. Livscykelanalyser bör göras i högre utsträckning än idag.

Socialdemokraterna vill att:

- Staden ställer krav på att de som bygger i Sundbyberg ska göra det med stort fokus på kvalitet och hållbarhet.
- Man inom staden ska vara öppen för nya lösningar, utanför gällande byggstandarder, om de förväntas hjälpa till att nå mål om social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.
- Träbyggnation ska utgöra en stor del av det samlade byggandet.
- Vid renovering av förvaltarens och stadens bestånd ska hållbarhetsaspekter väga tyngre. Livscykelanalyser ska göras.

Grön energi i staden

En av de viktigaste aspekterna i klimatomställningen är att gå över till gröna energislag. Inom staden finns stora möjligheter att öka egenproduktionen av el, främst genom solceller på tak. Solceller ska placeras på alla stadens fastigheter där det bedöms möjligt. Staden ska också fortsatt uppmuntra privata fastighetsägare att placera solceller inom sina fastigheter. Ett sätt att göra det är genom en snabb process för bygglov gällande solceller.

Sundbyberg äger, tillsammans med Solna, energibolaget Norrenergi. Norrenergi tillverkar idag enbart fjärrvärme och fjärrkyla. Vi vill också utveckla verksamheten till att även producera el. Detta genom att omvandla fjärrvärmeverket till ett kraftvärmeverk. Det skulle på sikt kunna bidra med en avsevärd andel av de båda städernas elbehov men också med en mer energieffektiv fjärrvärmeproduktion. Vi vill också att Norrenergi ser över möjligheterna att lagra koldioxid under jord i stället för att släppa ut den samt att arbeta med olika former av energilagring. Norrenergis produktion ska vara 100 procent fossilfri.

När staden bygger nytt ska man i så stor utsträckning bygga byggnader som räknas som lågenergihus.

Socialdemokraterna vill att:

- Solceller placeras på stadens alla fastigheter där det bedöms som möjligt.
- Privata fastighetsägare uppmuntras att placera solceller inom sina fastigheter. Detta till exempel genom att snabba upp och förenkla bygglovsprocessen för solceller.
- Norrenergi på sikt omvandlar fjärrvärmeverket i Huvudsta till ett kraftvärmeverk och på så sätt får till en stor lokal elproduktion.
- Norrenergi ser över möjligheterna att lagra koldioxid istället för att släppa ut den.

- Man ser över möjligheterna till energilagring, inom Norrenergi, för att balansera toppar och dalar i elproduktionen.

Sopor, återvinning och kemikalier

En viktig del i att skapa ett hållbart samhälle är att vi återvinner det vi inte längre behöver. Där måste sundbybergarna bli bättre och det är stadens ansvar att se till att vi alla har rätt förutsättningar för det.

I Sundbyberg, eller närmare bestämt Hallonbergen, var man först i världen med ett stationärt sopsugssystem. Detta har sedan byggts ut till stora delar av Ursvik, Ör och nu Rissne. Utöver att det sparar mängder av lastbilstransporter på stadens gator minskar det problem med lukt i kvarteren och ett hårt fysiskt slit för de anställda. De moderna sopsugarna möjliggör också separering av såväl kompost som papper. Sopsugssystemen ska fortsätta byggas ut i staden men medborgarna måste ges mer utbildning i hur de ska användas.

Antalet återvinningsstationer i Sundbyberg måste öka. Dessa drivs idag inte av staden men staden ska verka för fler stationer genom markupplåtelse med mera. På sikt finns planer på att föra över ansvaret för driften till kommunerna, det välkomnar vi.

Vi vill att Sundbyberg ska få en permanent återvinningscentral, alternativt att man i samarbete med Stockholm öppnar upp så att sundbybergarna välkomnas till Bromma återvinningscentral. Lokalt i Sundbyberg bör fler returpunkter tillskapas. Utöver att de erbjuder ett tillgängligt alternativ som inte kräver bil ger det möjligheter till återbruk som är svårare att få till på en stor återvinningscentral.

Staden ska i sin verksamhet, vid inköp och byggnation arbeta aktivt med att reducera farliga kemikalier. Det råder ofta slentrian i vilka produkter som används trots att miljö- och hälsovänligare alternativ finns att tillgå.

Socialdemokraterna vill att:

- Sopsugssystemen som idag finns i staden expanderar till fler stadsdelar samtidigt som medborgarna informeras mer om hur man använder dem.
- Fler återvinningsstationer måste till runt om i staden.
- En permanent lösning för en återvinningscentral måste till, antingen inom staden eller i dess direkta närhet.
- Returpunkter öppnar i fler stadsdelar.
- Arbetet med att fasa ut farliga kemikalier i samband med inköp och byggnation i stadens verksamheter intensifieras.

Den smarta staden och digital infrastruktur

I Sundbyberg har alla tillgång till snabbt internet, antingen via kommersiella aktörer eller vårt eget stadsnät. Vi ser en stabil internetuppkoppling som en av det moderna livets nödvändigheter både privat och i arbetslivet. Men IT-satsningarna kan inte stanna vid bra internet. Den utrustning och de system som stadens anställda jobbar med måste hållas modern och relevant. Att låta anställda arbeta i gamla och långsamma system kostar stora summor i bortkastad arbetstid och leder inte minst till onödig frustration.

Moderna verksamhetssystem och ökad digitalisering däremot leder till minskad administration men även till att staden kan erbjuda fler och mer lätthanterliga digitala tjänster också till medborgarna.

Inom Förvaltaren har man under en tid arbetat med så kallat internet-of-things, främst uppkopplade sensorer som håller reda på olika byggnaders funktion och behov av insatser. Det sparar stora resurser i onödiga inspektionsrundor och låter personalen fokusera på att lösa problem istället för att hitta problem. Detta arbetsätt kan men fördel expanderas till stadens förvaltningar.

En allt mer sammanflätad IT-infrastruktur skapar enorma vinster i både vad som är möjligt och vilka resurser som krävs. Samtidigt öppnar det också upp nya sårbarheter, att Sundbyberg ser till att hålla sig i framkant i IT-säkerhetsarbetet är en nödvändighet.

Socialdemokraterna vill att:

- Alla ska ha rätt till en bra internetuppkoppling.
- Alla stadens verksamheter ska ha bra internetuppkoppling men också bra utrustning och moderna IT-system.
- Staden ska erbjuda fler och mer lätthanterliga tjänster till medborgarna.
- Arbetet med uppkopplade sensorer inom Förvaltarens verksamhet ska utvecklas och expanderas till stadens övriga verksamhet.
- Sundbybergs stad ska ligga i framkant vad gäller IT-säkerhet i kommunsverige.

Stadsmiljö, konst och en god arkitektur

Vad som är vackert och vad som är fult är inte alltid lätt att enas om. För att en stad ska upplevas estetiskt attraktiv krävs både en viss samordning och en variation. Det krävs en känsla för detaljer och material av god kvalitet. Det senare är också viktigt ur ett hållbarhetsperspektiv. Dagens Sundbyberg har en identitet som gått i arv från tiden som jordbruksmark och tidig industristad. Men det är också en identitet som med årslager av allt mer moderna byggnader och funktioner beskriver vart vi är idag. Det finns inte en tidpunkt i historien när Sundbyberg var mer Sundbyberg än någon annan. När staden utvecklas framåt är det därför viktigt att tillföra vår tids årslager men också att undvika att förstöra det gamla. Därför vill vi att staden tar fram ett arkitekturprogram som beskriver just detta – hur vi tar staden framåt utan att förlora vår identitet.

Vi tror också att mycket av en stads identitet ligger i hur vi tar hand om det offentliga rummet. Det faktum att Sundbyberg lägger förhållandevis stora resurser på att hålla staden snygg och ren, att sköta om parker, att bygga lekplatser och att anlägga nya torg och gångstråk är något som märks. Känslan av sammanhållning och trygghet ökar. Att dessutom utsmycka staden för årets olika säsonger och se till att fira gemensamt med återkommande festligheter bygger staden.

På samma sätt är offentlig konst ett viktigt inslag för att skapa variation, identitet och eftertanke. Minst en procent av alla byggprojekts kostnader ska därför gå till konst och utsmyckning.

Vi tror också att skötseln av det offentliga rummet oftast görs bäst i egen regi. Dels leder det till minskade kostnader men också att den som arbetar med detta känner mer av ett helhetsansvar och lojalitet mot området man verkar i.

Socialdemokraterna vill att:

- Staden tar fram ett arkitekturprogram (på samma sätt som t ex Malmö gjort).
- Sundbyberg ska även fortsatt prioritera de offentliga miljöerna.
- Skötseln av våra parker och övriga offentliga rum ska i så stor utsträckning som möjligt ske i stadens egen regi.
- En procent av kostnaderna för varje byggprojekt ska avsättas till konst.

Mobilitet, kollektivtrafik och transporter

Vår stad har framför allt två stora fördelar när det kommer till att ställa om till mer hållbara transporter. Det ena är att vi redan idag (i stora delar av staden) har en mycket god kollektivtrafiktäckning. Det andra är att avstånden inom staden är relativt korta, vilket gör både gång och cykel konkurrenskraftigt som transportmedel.

Samhället i sin helhet måste minska sitt beroende av bilismen. Är det i några områden där det borde gå att göra relativt smärtfritt är det i täta städer med god kollektivtrafiktäckning – som Sundbyberg. Antalet parkeringsplatser per innevånare kommer därför fortsatt hållas lågt och gång-, cykel- och kollektivtrafik kommer att prioriteras på stadens gator.

Därmed inte sagt att bilen helt ska försvinna. Det kommer även fortsättningsvis finnas många invånare som behöver bil i sin vardag. När nybyggnation sker är det upp till fastighetsägaren att se till att säkerställa behovet av parkeringar för de boende inom fastigheten. Därutöver kommer staden behöva tillföra extra parkeringsmöjligheter genom framför allt nya parkeringshus (inte minst i Ursvik).

Det finns också många som behöver bil ibland, men som i vardagen klarar sig utan. Därför måste bilpoolerna bli fler i staden. Att vara med i en bilpool täcker de flestas behov och är tillräckligt många med kommer det aldrig vara långt till närmaste bil.

De bilar som ändå rullar på våra gator kommer i allt högre grad vara el-bilar, det är en viktig omställning, dels ur ett klimatperspektiv förstås, dels då det leder till en bättre närmiljö när ljud- och luftföroreningar i det närmaste försvinner. Men för detta krävs att laddinfrastrukturen hänger med. Sundbyberg behöver storsatsa på laddstationer och laddplatser runt om i alla stadsdelar. Detta både på kommunal mark och tillsammans med privata fastighetsägare. Även Förvaltaren ska fortsätta bygga ut sina laddplatser.

Sundbybergs stads egen fordonsflotta ska vara fossilfri senast vid mandatperiodens utgång.

Kollektivtrafiken i Sundbyberg fungerar överlag mycket bra. Men det finns ändå en hel del att göra i framför allt de norra stadsdelarna. När tvärbanan väl blir färdig kommer det förbättra läget i Ursvik avsevärt men bussförbindelserna i området kommer fortfarande behöva förstärkas. Samma sak gäller i Brotorp. I dessa frågor ska vi ligga på regionpolitikerna för att få dem att förstå vikten av en översyn av såväl linjer som turtäthet.

Vi kommer också verka för att när den nya gula tunnelbanelinjen på sikt ska förläggas från Arenastaden så bör den naturliga dragningen vara åt nordväst och Madendalen. Det skulle

möjliggöra många nya arbetsplatser och bostäder i Madendalen och samtidigt avsevärt förbättra kollektivtrafiken i de norra kommundelarna.

Sundbyberg ligger långt fram när det kommer till cykelinfrastruktur men det finns också gott om exempel både i vår omvärld och här i Sverige på städer som kommit längre. Det finns alltså mycket kvar att göra. Utöver vidare satsningar på cykelbanor behövs också fler pumpstationer och cykelparkeringar. Precis som med bilar finns det de som kanske bara behöver en cykel ibland. Vi vill därför åter få till ordnade cykelpooler, helst i ett gemensamt system med Stockholm och Solna.

Sundbyberg arbetar aktivt med att få till säkra skolvägar så att barn på ett tryggt sätt ska kunna gå eller cykla till skolan. Detta arbete ska fortsätta.

I både centrala Stockholm och Malmö finns idag en gemensamma distributionshubbar, ditt leveranser kommer och sedan lastas över till små tysta elfordon som sköter den sista transporten till butiker och verksamheter i området. Samtidigt som gods lämnas tar fordonet också med verksamhetsavfall för återvinning. På det sättet minskas antalet transporter och de som körs gör det så optimerat som möjligt. Vi vill tillsammans med vårt lokala näringsliv, fastighetsägare och den privata transportnäringen undersöka om detta skulle vara möjligt även i centrala Sundbyberg.

Genomfartstrafiken i Sundbyberg måste minska, inte minst på Enköpingsvägen som ska fortsätta processen från motorled till stadsgata. Detta arbete tas i etapper med fler övergångsställen och lägre hastighet. Helt slutförs det dock i samband med projektet Madendalen.

Socialdemokraterna vill att:

- Gång- och cykeltrafik ska prioriteras på stadens gator.
- Kollektivtrafiken ska förbättras i stadens norra delar.
- Tunnelbanans gula linje på sikt förlängs till Madendalen.
- Andelen Sundbybergare som äger en egen bil ska minska.
- Nya parkeringshus ska byggas där så behövs.
- Staden ska storsatsa på laddinfrastruktur för elbilar.
- Antalet bilpooler och mängden fordon de erbjuder ska öka.
- Stadens egen fordonsflotta ska vara helt fossilfri senast vid mandatperiodens utgång
- Satsningen på säkra skolvägar ska fortsätta.
- Staden ska undersöka möjligheten att starta en central distributionshubb i centrala Sundbyberg för gemensam hantering av leveranser och verksamhetsavfall.
- Genomfartstrafiken i Sundbyberg ska minska

Bostäder åt alla, oavsett plånbokens storlek

Det finns bara ett sätt att få ner boendekostnaderna och se till att alla får ett skäligt boende och det är genom att tillföra tillräckligt många bostäder så att efterfrågan och utbud är mer balanserade. Men att få till det är kräver att man använder många olika verktyg, av dessa finns en hel del på statlig nivå. Men vi som stad kan göra mycket själva, det har vi visat över tid och våra ambitioner är nu ännu högre.

Allmännyttan, i vårt fall Förvaltaren måste bygga betydligt mer än idag. Detta kan inte finansieras genom att sälja ut befintligt bestånd eftersom nybyggnationen är dyrare än försäljningssumman av det gamla. Istället måste man till exempel se över hur man redovisar sina tillgångar för att få fördelaktigare lånefinansiering. De privata fastighetsbolagen arbetar med nuvärdesredovisning vilket är något man bör titta på även i allmännyttan. I dagsläget ser ett privat bolag ut att vara ekonomiskt starkare än ett bolag inom allmännyttan även om de skulle ha ett identiskt bestånd med samma hyror, enbart på grund av hur man väljer att bokföra tillgångar.

Förvaltaren bör sänka inkomstkraven för att fler ska kunna efterfråga en lägenhet. Det kan inte vara upp till hyresvärden att avgöra om hur man skall prioritera i sin hushållsekonomi så länge man sköter sina hyresbetalningar. Vi vill också stärka Förvaltarens ungdomsgaranti så att Sundbybergs ungdomar ges en förtur till det första egna boendet.

Vi vill inte se ombildningar av allmännyttiga hyresrätter. Detta då det per definition tar bort billigare bostäder från hyresmarknaden vilket över tid kommer göra det svårare för unga och låginkomsttagare att få ett eget boende. Vi vill däremot gärna att de boende i allmännyttan får ett ökat inflytande över både sin lägenhet och det egna området. När renoveringar görs ska hänsyn tas till de boendes vilja, men också hållbarhets och kulturvärden. Många gånger går äldre fönster, dörrar och kök att renovera snarare än att riva ut och ersätta med en modern lösning, ofta i dåliga material. Det är över tid billigare och gör att boende i högre grad kan få rimligare hyreshöjningar i samband med renoveringar så som stambyten.

Det finns också modeller för att bygga kostnadseffektivt genom att använda sig av mycket standardiserade typhus. I Stockholm finns till exempel de så kallade Stockholmshusen. Det gör det billigare att bygga men i en till ytan liten kommun som Sundbyberg riskerar det att bli repetitivt. Grundtanken är ändå god och något vi vill arbeta med i Förvaltaren och tillsammans med privata byggare.

Sundbyberg måste också ta sitt ansvar för tillskapandet av studentbostäder i Stockholmsregionen. Redan i dag finns ett antal studentbostäder ägda av privata företag men vill fler bygga studentbostäder är det något vi ser positivt på, gärna studenternas egna bolag SSSB.

Socialdemokraterna vill att:

- Förvaltaren ökar sin byggtakt.
- Inkomstkraven för att få en lägenhet i Förvaltaren ska sänkas
- Förvaltarens ungdomsgaranti ska värnas så att alla Sundbybergs ungdomar kan få sitt första boende.
- Vi vill inte se ombildningar eller större utförsäljningar av Förvaltarens bestånd.
- Boende i allmännyttan skall ges ett ökat inflytande över såväl renoveringsval i sina lägenheter som i huset och bostadsområdet i stort.
- Vid renoveringar ska hänsyn också tas till kulturvärden och till hållbarhetsaspekter, äldre kök, dörrar och fönster är ofta av hög kvalitet och går att modernisera till en rimlig kostnad.

- Staden arbetar med Förvaltaren och privata företag för att bygga hus billigt genom standardiseringslösningar, men utan att försämra stadsmiljön rent estetiskt.
- Fler studentbostäder ska byggas, gärna inom SSSB:s försorg.

En tillgänglig stad

En fysiskt tillgänglig stad är bra för alla oavsett om man har ett permanent funktionshinder, en tillfällig skada, är gravid eller bara bär något tungt. Det finns mycket lagstiftning i dessa frågor och staden jobbar aktivt med detta. Men det betyder inte att det inte finns mer att göra och vara vaksam på. Vi har en dialog med berörda intresseorganisationer; en dialog som alltid kan bli bättre.

Staden har ett ansvar både för sina egna byggnader, det offentliga rummet såväl som för privata fastighetsägare och de som driver verksamheter. Detta då staden är tillståndsmyndighet, både för byggärenden och annat så som till exempel alkoholtillstånd. Våra handläggare ska inte bara avgöra om något kan godkännas eller inte utan också vara de sökande behjälpliga i att göra rätt.

I arbetet med den offentliga miljön och inte minst framtida stadsbyggnadsprojekt finns alltid tillgänglighetsfrågorna med i ett tidigt skede. Men i en stad där mycket byggs finns alltid tillfälliga lösningar kring byggarbetsplatser och även dessa måste planeras så att tillgängligheten säkras. Det är ofta dessa tillfälliga lösningar som orsakar störst problem.

Lika så handlar det om hur man jobbar med snöröjning på vintern, och att då prioritera gång och cykelvägar. Det ska vara möjligt att röra sig i staden året runt.

Stadens lekplatser ska också anpassas så att barn med olika funktionsvariationer kan känna sig hemma.

När samhället allt mer går mot det digitala och även kontakter med staden och andra myndigheter i första hand sker via datorer och smarta telefoner finns även här ett tillgänglighetsproblem. En ganska stor grupp människor kan inte eller känner sig inte helt komfortabla i den digitala världen. Därför måste staden alltid erbjuda andra alternativ så som telefontjänster och fysiska servicecenter. Men vi tycker också att staden, tillsammans med studieförbund och andra föreningar ska erbjuda alla som känner att de hamnat i ett digitalt utanförskap möjligheten att lära sig hantera tekniken. Detta erbjudande skall tydligt informeras om.

Socialdemokraterna vill att:

- Staden ska ha en aktiv dialog med berörda intresseorganisationer
- Staden ska använda sin roll som tillståndsmyndighet för att vägleda sökande till att göra rätt val ur ett tillgänglighetsperspektiv
- Staden ska arbeta lika aktivt med tillgängligheten kring byggarbetsplatser och andra tillfälliga avspärrningar som man gör med det färdiga resultatet.
- Gång- och cykeltrafik ska prioriteras vid snöröjning
- Satsningar ska göras tillsammans med studieförbund och föreningsliv för att de som befinner sig i digitalt utanförskap ska få den kunskap de behöver.

Kultur och idrott med utrymme för spontanitet

Sundbyberg ska fortsätta ha ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv. Vi ska också vara den stad i regionen som ger barn bäst förutsättningar att delta i kultur- och idrottsverksamhet. Detta ska ske med uppmuntran och stöd från staden och genom att fler medborgare ges möjlighet att engagera sig.

Det demokratiska föreningslivet är ett av fundamenten i vår samhällsmodell. Det är därför viktigt att vi ger föreningarna de förutsättningar de behöver för att kunna utvecklas. Vissa föreningar, så som idrottsföreningarna har ett omfattande och specifikt stöd medan andra kanske klarar sig bra på egen hand. Men de flesta föreningarna har en hel del liknande problem eller frågeställningar. Vi vill ha en samlad portal dit alla föreningar ska kunna vända sig för att söka stöd, boka lokaler eller få relevant information.

I stödet till föreningar har även studieförbunden en viktig roll att spela. Men studieförbundens roll är så mycket bredare än så. Starka studieförbund rustar våra medborgare för nya utmaningar, till exempel genom att sprida datorvana hos våra seniorer.

Som idrottsstad är Sundbyberg bred. Här samlas allt från fotboll och fröidrott till baseboll och curling på högsta nivå. Stadens alla idrottsföreningar har samordnat sig i vad som kallas idrottsalliansen och dialogen med dem är ovärderlig i arbetet med att stärka idrottens förutsättningar ytterligare.

Vi vill få till ett nytt samlat kansli eller ”idrottens hus” för idrottsalliansen och dess medlemmar. Därutöver vill vi bygga två nya fotbollsplaner och en isrink vid Örvallen. På lite längre sikt vill vi också tillföra ytterligare idrottsanläggningar i Ursvik och rusta upp Ursviks IP.

Möjligheten till spontanidrott är viktig för såväl folkhälsan som för rekrytering till mer organiserad form av idrott. Mindre idrottsplaner tillgängliga för allmänheten finns runt om i staden och fler måste tillföras. Det kan handla om allt från fotbollsplaner till boulebanor.

Dataspelandet men också intresset för E-sport växer stadigt och vi vill att staden ska ta ett ansvar för att det ska finnas mötesplatser också för detta. Vi vill att staden, själv eller genom stöd till en förening ska öppna ett nytt e-sportcenter.

Vi vill också genomföra en satsning på våra bibliotek med ett helt nytt bibliotek i Ursvik, och en upprustning och utveckling av biblioteken i Hallonbergen och Signalfabriken. Även skolbibliotekens arbete ska utvecklas för att motverka att läsandet bland unga går ned.

Kulturskolans verksamhet är också central för att ge alla barn möjlighet att uttrycka sig konstnärligt. Vi vill att kulturskolan ska arbeta än mer uppsökande och vi vill fortsätta att utveckla verksamheter så som Aggregat och El Sistema.

Att Sundbybergs barn även i fortsättningen skall erbjudas att åka på kollo är självklart för oss. Få verksamheter ger så mycket nytta för en ändå blygsam kostnad. Kollot gör att barn med olika bakgrund som annars kanske inte hade träffats möts och blir vänner. För en del barn är kollot dessutom den enda gången under sommarlovet som de kommer i väg hemifrån. Alla barn förtjänar rika liv och det gäller även under loven.

Många Sundbybergare har en kreativ ådra och vill tillverka saker själv men det är inte alltid så lätt för de som bor i en trång lägenhet. Vi vill därför att staden verkar för ett så kallat Makerspace öppnar i staden, helst drivet av en förening.

Sundbybergs simhall skall värnas och fortsätta drivas i egen regi. Simhallen har en central funktion för många sundbybergare, det är både en plats för spontan motion och organiserad idrott.

Det finns också enskilda byggnader som både är en del av vårt kulturella arv såväl som viktiga arenor för kulturellt utbyte. Till exempel Bristol, Folkets Hus, Marabouparkens konsthall och Allaktivitetshuset. Vi vill ha en översyn över hur staden stödjer olika verksamheter som dessa och vad man kan göra för att garantera att deras kulturhistoriska och sociala värden kvarstår.

Sundbybergs museum är ytterligare en verksamhet som har ett stort samhällsvärde, men som idag kanske inte helt kommer till sin rätt. Vi vill se vad man kan göra för att stötta verksamheten och samtidigt tillgängliggöra deras verksamhet och samlingar för fler Sundbybergare.

Socialdemokraterna vill att:

- Vi ska vara den stad i regionen som ger barn bäst förutsättningar att delta i kultur- och idrottsverksamhet
- Staden skapar en samlad portal dit alla föreningar ska kunna vända sig för att söka stöd, boka lokaler eller få relevant information.
- Studieförbunden ges ökade resurser och tydligare uppgifter
- Ett nytt samlat kansli eller "idrottens hus" skapas för idrottsalliansen och dess medlemmar.
- ÖrvalLEN utvecklas med bland annat en ny fotbollsplan och två isrinkar. På längre sikt vill vi också tillföra ytterligare idrottsanläggningar i Ursvik.
- Spontanidrotten uppmuntras i staden, genom bland annat tillgängliga idrottsplaner.
- Ett nytt e-sportcenter tillskapas, i stadens egen regi eller genom stöd till en förening
- Staden satsar på biblioteken, med utveckling av de befintliga och ett nytt i Ursvik.
- Kulturskolans verksamhet värnas och uppdras att arbeta mer uppsökande
- Sundbyberg fortsätter att erbjuda stadens barn att åka på kollo
- Ett makerspace öppnar i staden, gärna drivet av en förening
- Ett samlat tag om hur man kan stödja de olika kulturbyggnaderna som finns i staden tas.

Stadens näringsliv

Sundbybergs näringsliv är brett. Stadens attraktiva läge med goda kommunikationer, många kompetenta medborgare och närheten till Stockholm har gjort att många större företag valt att förlägga sina verksamheter hos oss. Dessutom finns mängder av mindre och medelstora företag i staden.

Det faktum att vi lever så många på så liten yta ger goda underlag för restaurangnäringen och faktum är att Sundbyberg är den restaurangtätaste kommunen i landet. Sundbybergs restauranger klarade också pandemin ovanligt väl jämfört med i många andra kommuner.

Men samtidigt som restauranglivet i Sundbyberg är väldigt starkt upplever butiksnäringen den ökande konkurrensen från såväl näthandeln som de stora gallerierna och externcentrumen i stadens närhet. Att behålla en levande lokal handel är dock viktigt, dels för att bevara stadskänslan, dels för att minska behovet av längre transporter och därmed den miljöpåverkan det får. Vi vill arbeta tillsammans med de lokala handlarna såväl som de olika fastighetsägarna för att få till bra villkor för en fortsatt stark butikshandel i Sundbyberg.

Det måste också hända saker mellan husen för att en stad ska uppfattas som levande och intressant. Utöver uteserveringar och kulturaktiviteter har också olika former av torghandel en roll att fylla.

Vi vill också utveckla kommunens service till stadens företag, inte minst till småföretagen. Många mindre företag riskerar att försvinna när ägaren närmar sig pensionen. Staden har mycket att vinna på att hjälpa till och förmedla kontakter så att nya ägare kan ta över när det är behov för en generationsväxling.

Staden bör också kunna förenkla för företagen genom att samla all relevant information på en portal, till exempel med en digital tillståndsguide.

Vi vill också se en mer mänsklig myndighetsutövning även gentemot företagare. Stadens tjänstemän skall hjälpa företagen att göra rätt.

Socialdemokraterna vill att:

- Staden ska arbeta för en levande handel i våra stadskärnor
- Stadens bemötande av företagare som till exempel söker tillstånd ska vara hjälpsam
- Digitala tjänster riktade mot företagare ska samlas på en plats, där en digital tillståndsguide ska tas fram
- Förutsättningarna för torghandel ska stärkas
- Småföretagare och familjeföretag ska få hjälp att hitta nya ägare vid generationsväxling

Stadsdelarnas utveckling

Hallonbergen

Hallonbergen står inför en stor stadsutveckling. Redan nu, med projektet i Umami Park har mycket hänt med det är bara början på en lång rad projekt som står i startgroparna. Framför allt kommer Hallonbergen tillföras fler bostäder men dessutom ska själva centrumbyggnaden och den offentliga miljön få sig ett lyft.

Det nya Hallonbergen blir en mötesplats, där handel, service, vård, kultur, idrott och kommunikationer möts. Stadens kulturverksamheter i Hallonbergens centrum vill vi antingen flytta till en ny byggnad i direkt anslutning till det befintliga centrumet, uppförd och ägd av staden själv eller ha kvar i den snart omvandlade centrumbyggnaden.

Det är viktigt att garantera att kulturcentrum, Aggregat, fritidsgården och biblioteket blir kvar i Hallonbergen. Men hur det görs bäst för att verksamheterna också ska få bra villkor

över tid och för att de ska kunna utvecklas efter nya behov återstår att se. Ett nytt kulturhus skulle till exempel också kunna dela lokaler med ett nytt stadshus.

När Hallonbergen byggs ut ska det göras på ett sätt så att stadsdelen öppnar sig mot intilliggande områden. Hallonbergen ska kvarstå med sin egna identitet men ska samtidigt bli en mer integrerad del av den övriga staden.

Det finns också goda möjligheter till påbyggnation på många av de äldre byggnaderna i Hallonbergen. Det skulle dels tillskapa en hel del bostäder men det skulle också kunna hjälpa till i säkrandet av finansiering för renovering av det befintliga beståndet. Vill bostadsrättsföreningarna i området gå vidare med sådana planer är det något vi ser positivt på, men det kan också vara en möjlighet i Förvaltarens bestånd för att tillskapa fler hyresrätter i området.

När mandatperioden är slut ska Hallonbergen inte längre vara ett, enligt polisen, utsatt område. Det målet skall vi nå genom att använda oss av de många åtgärder som vi presenterat i detta handlingsprogram.

Socialdemokraterna vill att:

- Hallonbergen utvecklas till en stadsdel där kultur, samhällsservice och kommersiella verksamheter tillsammans bildar en dynamisk mötesplats.
- Den befintliga kultur- och fritidsverksamheten ska vara kvar i Hallonbergen
- Ett möjligt nytt stadshus kombinerat med kulturcentrum utreds.
- Den offentliga miljön rustas upp till samma standard som i stadens nybyggda områden.
- Förvaltaren ska utreda möjligheten att bygga fler hyresrätter på befintliga tak.
- När mandatperioden är slut ska Hallonbergen inte längre vara ett, enligt polisen, utsatt område.

Rissne

Rissne växer så det knakar. Under de senaste åren har den tillväxten främst skett i stadsdelens södra och västra delar men snart börjar omvandlingen också av själva centrum. Rissne centrum kommer att tillföras fler bostäder och nya lokaler för såväl butiker som annan service. Den gamla mutterformade centrumbyggnaden kommer då också att rivas.

Inom de närmaste åren har Region Stockholm lovat att färdigställa den nya tvärbanan vilket väsentligt kommer att förbättra kommunikationerna från Rissne till Kista, Bromma och Helenelund. Rissne blir då också mer av en kommunikationshubb där tunnelbana och tvärbanan möts. Tvärbanan öppnar alltså upp möjligheten till ett större utbyte med stadsdelar i det direkta närområdet som idag upplevs avlägsna.

Rissne är på många sätt Sundbybergs grönaste stadsdel, en kvalité vi tycker är viktig att bevara. Men den grönyta som finns kan tillgängliggöras bättre och bli mer av planerad park än vildvuxna dungar. Det skulle leda till att fler kan komma ut i det gröna och att tryggheten i området förbättras.

I det nya Rissne centrum vill vi också tillskapa fler lokaler för föreningslivet.

När mandatperioden är slut ska Rissne inte längre vara ett, enligt polisen, utsatt område. Det målet skall vi nå genom att använda oss av de många åtgärder som vi presenterat i detta handlingsprogram.

Socialdemokraterna vill att:

- Rissne utvecklas som kommunikationshubb med en förbättrad service och mer att göra i centrum.
- Den offentliga miljön rustas upp till samma standard som i stadens nybyggda områden.
- Vidare förtätning i Rissne ska i första hand göras på redan hårdgjord mark. Stadsdelens många grönytor ska bevaras men förädlas.
- När mandatperioden är slut ska Rissne inte längre vara ett, enligt polisen, utsatt område.

Ör

I Ör kommer det också att hända mycket de kommande åren. Ett nytt centrumkvarter ska byggas, helt i trä. Det nya centrumet kommer att inrymma såväl bostäder, äldreboende och annan offentlig service. Men också butiker, restauranger och samlingslokaler. Det nya centrumet kommer att bli något alldeles extra men vi vill också få till en vidare utveckling av hela stadsdelen.

Redan beslutad är den nya Örskolan som kommer förläggas centralt i stadsdelen, den kommer tillföra mer liv och rörelse och ge våra unga en bra miljö för sin skolgång.

Vid Örvallen vill vi bygga ut idrottsverksamheten, främst med två nya fotbollsplaner och en ishall. Utöver att uppfylla idrottsföreningarnas skriande behov av nya idrottsplaner kommer även det leda till mer liv och rörelse i området (även kvällstid) vilket kommer att öka den upplevda tryggheten i stadsdelen.

Flera av stadsdelens bostadsrättsföreningar har visat ett starkt intresse att få bygga på sina befintliga byggnader med ytterligare våningar. Detta är i grunden något positivt och något som kan vara aktuellt även gällande vissa av Förvaltarens byggnader i området. En ökad befolkning i Ör leder också till ett större underlag för handel och service i det centrum som ska utvecklas.

I linje med vår önskan att bygga ihop staden mer kommer det expanderande Ör få tydligare entréer mot angränsande områden. Idag ligger stadsdelen lite avskilt från den övriga staden.

Socialdemokraterna vill att:

- Ett nytt stadsdelscentrum byggs i Ör med såväl bostäder, offentlig service och handel.
- Den nya Örskolan genomförs
- Örvallen expanderas med flera nya fotbollsplaner och en ishall
- Ör tillförs fler bostäder, både inom helt ny byggnation och genom påbyggnad på vissa av de befintliga byggnaderna.
- Att Ör öppnar upp sig mot intilliggande områden genom att nya ”entréer”

tillskapas.

Centrala Sundbyberg och Lilla Alby

I de centrala delarna av Sundbyberg kommer nya möjligheter skapas när stadskärnan nu omvandlas. Utgångspunkten för oss socialdemokrater har varit att det är bra för Sundbyberg att bygga ihop staden. Därför har det varit självklart för oss att gräva ner järnvägen så att centrala Sundbyberg knyts ihop till en sammanhållen stadskärna. Sturegatan ska utvecklas som shoppinggata men också länkas samman med Signalfabriken och området kring Landsvägen.

Arbetet med att utforma vår nya stadskärna ska ske i tillsammans med staden invånare, näringsidkare och fastighetsägare.

Vi ser möjligheterna i att bygga något verkligt unikt i och med den nya tågstationen, det är inget som får slarvas bort.

Vi ser också att det är av stor vikt att allmännyttan, Förvaltaren, är aktiv med nybyggnation även i de centrala delarna av staden.

Socialdemokraterna vill att:

- Den nya stationsbyggnaden blir en märkesbyggnad för staden
- Centrumhandeln stärks
- Förvaltaren bygger fler hyresrätter i centrum

Ursvik (och Madendalen)

Stora Ursvik är Sundbybergs största stadsutvecklingsprojekt och kommer fullt färdigställt ha närmare 30 000 invånare. Man började i en mer småskaliga del och har sedan låtit området växa sig mot allt mer urbana miljöer. Nu återstår den mest stadsmässiga delen. Den kommer tillföra många fler bostäder men också mer av den service och handel man kan förvänta sig av ett område av Ursviks storlek.

Utöver den kommersiella servicen är det för oss också viktigt att få in offentlig service, kultur och föreningsliv.

När Ursvik planerades var det med löfte från Regionen om en snabbt utbyggd tvärbana. Tyvärr har dessa löften inte hållits av regionpolitikerna. Vilket gjort behoven av bil betydligt större i Ursvik än i stadens andra delar. När tvärbanan snart nu äntligen färdigställs så är det viktigt att även den övriga kollektivtrafiken i området rustas upp för att fler skall kunna slippa bilen.

Men idag finns ett stort behov av fler parkeringsplatser och vi vill därför tillskapa åtminstone ett större parkeringshus. Samtidigt är det viktigt att bygga ut alternativ till egen bil, så som fler bilpooler med mera.

Norr om Ursvik (och Brotorp) finns Sundbybergs största sammanhängande grönområde, Kymlinge. Tidigare har det funnits tankar på att nagga området i kanten genom en viss byggnation. Vi vill inte se byggnation i Kymlinge, tvärt om kan vi tänka oss att utöka områdets skydd mot framtida exploatering.

I gränslandet mellan Ursvik och Kymlinge finns dock flera av försvarets gamla anläggningar kvar. I dessa redan hårdgjorda områden tycker vi att man kan öka byggnationen och dessutom få in mer idrottsverksamhet.

När Ursvik börjar stå färdigt är det dags för nästa fas i det närliggande Madendalen. Genom att bygga stad längs med Enköpingsvägen bygger vi bort Sundbybergs sista verkligt stora barriär. Vi vill driva på Regionpolitikerna att på sikt ansluta området till Gula linjens tunnelbana. Skulle det bli av kan Madendalen komma att bli ett lika stort projekt som Ursvik med mängder av nya bostäder och arbetsplatser.

Socialdemokraterna vill att:

- Stora Ursvik fortsätter utvecklas med mer offentlig såväl som kommersiell service, handel och kulturutbud
- Kollektivtrafiken förstärks i Stora och lilla Ursvik; tvärbanan är viktig men den räcker inte.
- Staden bygger minst ett större parkeringshus i Ursvik för att lösa problemen med brist på gatuparkering.
- Kymlinges grönområden värnas, vi vill inte bygga där
- Man utvecklar Milot för idrottsverksamhet och bostäder
- Utveckla planerna för en framtida stadsbebyggelse i Madendalen

Brotorp

Brotorp är det minsta av Sundbybergs nu pågående stadsutvecklingsprojekt, men det är också en integrerad del i det som Solna kallar Järvastaden. Det är ett lyckat exempel på vad som går att åstadkomma i gränslandet mellan två kommuner om man gör en gemensam planering. Det har byggts intensivt i stadsdelen och nu kvarstår ett fåtal men ändå viktiga projekt för att färdigställa det som hittills planerats. I denna fas kommer också en ny permanent livsmedelsbutik tillskapas.

Vi vill inom den kommande mandatperioden också bygga en ny kommunal förskola i stadsdelen. Detta för att ersätta den temporära förskola som redan har stängts. På lite sikt vill vi bygga ytterligare en förskola.

Vi vill förstärka busstrafiken i Brotorp, gärna med en ny linje från Ursvik via Brotorp till Arenastaden/Solna Station. Det skulle möjliggöra en direktare pendling till ett stort arbetsområde och tillgängliggöra handeln som Arenastaden har att erbjuda.

Socialdemokraterna vill att:

- Bussförbindelserna i stadsdelen förstärks, helst med en ny linje till Arenastaden
- Två nya förskolor byggs, minst en av dessa ska stå färdig inom mandatperioden
- Byggnationen fortsätter av de avslutande kvarteren i Brotorp norr om Enköpingsvägen vilka inkluderar en ny livsmedelsbutik

Storskogen

50-talsstadsdelen Storskogen är en av Sundbybergs många pärlor och en stadsdel många söker sig till. Området är tätbebyggt som det är men i flera projekt de senaste åren har stadsdelens utkanter anslutits mer mot den omliggande staden. I dagsläget har vi ingen ambition att ytterligare förtäta i stadsdelen. Det kommer dock behöva byggas en ny kommunal förskola som ersättning för de temporära förskolelokalerna i Dimslöjan.

Socialdemokraterna vill att:

- En ny kommunal förskola byggs som ersättning till de temporära förskolelokalerna i Dimslöjan, denna kan hamna i eller i nära anslutning till stadsdelen.

Duvbo

Duvbo är Sundbybergs största sammanhängande villaområde och byggdes som en planerad förstad i början av 1900-talet. Området utgör en viktig del av Sundbybergs identitet och det är ett populärt område att bo i för de som har den möjligheten. Inga drastiska förändringar är planerade eller möjliga att genomföra i området. Men området kring Ekbacken ska utvecklas. Kanske kan man där inrymma en ny högstadieskola. Den äldre Duvboskolan vill vi också renovera och bygga ut, det skulle också leda till att skolpaviljongerna på Rissne ängar äntligen går att ta bort.

Socialdemokraterna vill att:

- Duvboskolan ska renoveras och byggas ut, så att paviljongerna på Rissne ängar kan tas bort
- En ny högstadieskola utreds på Ekbacken